

13/00.04.00/2023

Pelastustoimi- ja turvallisuuspalvelut

20.01.2023

Lausunto, VNS 8/2022 Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteko, Sosiaali- ja terveysvaliokunta

valmistelija: Antti Haataja, valmiuspäällikkö, Pohjois-Savon hyvinvointialue

Pohjois-Savon hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto huoltovarmuuden kannalta tärkeästä selonteosta.

Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteossa ei ole minkäänlaista mainintaa hyvinvointialueiden käynnistymisestä ja palvelujärjestelmän/toimintaympäristön muutoksista suhteessa huoltovarmuuteen. Huoltovarmuusselonteossa ainoastaan todetaan hyvinvointialueiden tarve varmistaa palvelujen jatkuvuus myös silloin, kun palveluja toteutetaan hankkimalla niitä yksityisiltä palveluntuottajilta. Huoltovarmuuden kehittämisen kannalta hyvinvointialueiden laajempi huomiointi olisi todella oleellista, kuten myös se tosiasia, ettei Huoltovarmuuskeskus ole tunnistanut sosiaalihuoltoa yhtenä keskeisenä viranomaistoimijana huoltovarmuuden turvaamiseksi. Esimerkiksi Huoltovarmuuskeskuksen organisaation pooleissa ei ole sosiaalihuoltoa, on vain terveydenhuolto. Suuria haasteita tämä aiheutti sosiaalihuollossa esimerkiksi pandemian alussa, tilanteessa jossa huoltovarmuuskeskuksen toiminnot käynnistettiin maskien jakelemiseksi. Suojautumiseen tarvittavia tarvikkeita ei aluksi jaettu sosiaalihuollon toimintaan laisinkaan (tehostettu palveluasuminen, kotihoito), vaikka altistus on käytännössä vastaava, kuin terveydenhuollon vuodeosastoilla.

Huoltovarmuusselonteossa otettiin vain vähän kantaa kansalaisvarautumiseen. Dokumenttiin oli kirjattu muun muassa opintoihin sisällytettävistä kokonaisuuksista, mutta väestö ikääntyy ja erityisen tärkeää olisi saada keski-ikäiset ja iäkkäät toimimaan varautumisen osalta. Iäkkäät oman eletyn elämänsä ja historian kautta tätä paremmin ymmärtävätkin, mutta keski-ikäiset, jotka ovat aikuisikänsä ajan tottuneet Internetiin, sähköisiin palveluihin ja digitalisaatioon niin monessa asiassa, saattavat olla pulassa hädän iskiessä.

13/00.04.00/2023

Pelastustoimi- ja turvallisuuspalvelut

20.01.2023

Nykyajan yhteiskunnan rakenteet ja julkinen toiminta ovat erittäin riippuvaisia sähköstä ja Internetistä, mutta huoltovarmuusselonteon sisällössä näihin otettiin kantaa vain vähän. Huoltovarmuuden rakentaminen ja kehittäminen on haastavaa, koska yleisesti tiedetään lähes kaiken perustuvan ainakin joiltain osin riittävään sähkөөn ja toimivaan Internetiin. Kansalaisten arkielämä käy vaikeaksi ja yhteiskunnan turvallisuus vaarantuu, mikäli sähköä ei ole ja Internet on kaatunut.

Jukka Koponen
toimialajohtaja (pelastusjohtaja)
044 7188 101
jukka.koponen@pshyvinvointialue.fi